

کتاب «عرفان در آثار علامه حسن‌زاده آملی» روانه بازار نشر شد

کتاب «پرتوی از انوار نجم الدین؛ عرفان در آثار علامه حسن‌زاده آملی» اثر علی علیزاده آملی منتشر شد.

کتاب «پرتوی از انوار نجم الدین؛ عرفان در آثار علامه حسن‌زاده آملی» اثر علی علیزاده آملی منتشر شد.

به گزارش خیرگزاری مهر، کتاب «پرتوی از انوار نجم الدین؛ عرفان در آثار علامه حسن‌زاده آملی» اثر علی علیزاده آملی در ۵۰۴ صفحه به همت مؤسسه بوستان کتاب به چاپ رسید.

در این کتاب هم مفاهیم نظری عرفان مطرح شده است و هم دستورالعمل‌های عملی؛ از این رو اگر مخاطب به هر دلیلی نمی‌خواهد وارد مباحث نظری شود، می‌تواند به خواندن دستورالعمل‌ها بسنده کند؛ یعنی بخش دوم را بخواند که شامل «آداب سیر و سلوک» و «حجاب‌ها و موانع سیر و سلوک» است.

این کتاب در دو بخش تألیف شده است؛ بخش اول با عنوان «عرفان نظری» مشتمل بر چهار فصل است؛ فصل اول با عنوان «خداشناسی» به بررسی ذات، صفات، اسماً و فاعل حقیقی می‌پردازد. فصل دوم با عنوان «جهان‌شناسی (جهان‌بینی)» وحدت وجود، جهان تجلی وجودی حق و تجدد امثال و حرکت جوهری جهان را شرح داده و جهان شکوفه‌ای از درخت الهی، جهان همچون مصالایی و جهان سراسر کمال را به رشته تحریر درآورده است. سومین فصل از بخش اول کتاب حاضر با عنوان «انسان‌شناسی (خودشناسی)» ضمن بیان حقیقت انسانی و قابلیت‌های بالقوه او، حقیقت انسانی و قوس صعود و نزول و حقیقت انسان حقیقتی باقی و برقرار، تجسم اعمال، اتحاد علم و عمل با نفس، تکامل برزخی و انسان کامل را مورد تأکید قرار داده است. نویسنده در فصل چهارم با عنوان «مراحل و مراتب سیر و سلوک» مراحل و عوالم حقیقت انسانی، عوالم انسان همانند مراتب قرآن و مراتب عقل نظری و عقل عملی را تبیین کرده و مراتب چهارگانه موت (اخضر، ابیض، احمر، اسود)، فرق، جمع، جمع الجمع و اسفار اربعه را شرح داده و ۳۰ درجه از مدارج الی‌الله و درجات سه‌گانه و مراتب آنها را به نگارش درآورده است.

دومین و آخرین بخش از کتاب مذکور با عنوان «عرفان عملی» مشتمل بر دو فصل است؛ فصل اول با عنوان «آداب سیر و سلوک» به مباحثی همچون توبه، اخلاص و فقط به خدا توجه کردن، عزلت، کم خوردن و گرسنگی، تهجد و شب‌زنده‌داری، پیروی از استاد، استقامت، دعا و مناجات و دستورالعمل میرزا جواد آقا ملکی تبریزی اختصاص دارد. «حجاب‌ها و موانع سیر و سلوک» عنوان دومین فصل از بخش دوم این کتاب است که اهم مباحث آن عبارتند از: غفلت، صفات ناپسند، علم، انانیت و خودپرستی، اضطراب نفس، إحباط، محاکات و خواطر ناروا و نیت بد.

کم خوردن و گرسنگی

در بخشی از این کتاب می‌خوانیم:

گرسنگی از بالاترین خصال مؤمن است که باطن را منور می‌کند و وجه دل را سفید می‌گرداند. در مقابل، طعام بسیار، قلب را می‌میراند، باعث طغیان و افسارگسیختگی می‌شود و انسان را حیوان صفت، بلکه پست‌تر از حیوانات می‌کند و زیرکی را از بین می‌برد؛ چنانکه جناب امیر (ع) می‌فرماید: «الْبَيْطَةُ تَذْهَبُ بِالْفَيْطَةِ»؛ یعنی پرخوری، فطنه و زیرکی را با خود می‌برد، زیرا بطن و فطنت ضد همدند و با هم اصلاً نمی‌سازند. از حضرت رسول الله (ص) روایت است که معده مرتع شیطان است؛ هر چه چراگاه شیطان آبادتر باشد، رغبت شیطان به آن بیشتر خواهد بود. پس بهتر است که عبادت هنگام سیری نباشد؛ اما عبادت در هنگام گرسنگی و در سحرگاه مورد توجه عارفان بوده و بر آن تأکید شده است، زیرا با گرسنگی و در وقت سحر که هوا تلطیف شده، تمام قوای نفس یک نسیم خاص طبیعی می‌گیرند و صفای دیگری پیدا می‌کنند؛ این دستگاه و صنعت الهی (انسان) صفا می‌یابد و آثارش هم با صفات می‌شود.

خلاصه کلام این است: «روح از پر خوردن جسم می‌شود» و «جسم از کم خوردن روح» می‌گردد. البته باید در خوردن اعتدال پیشه کرد، زیرا «گرسنگی» و «تشنگی» مانند بیماری‌اند که نیاز به اندازه معینی دوا به نام «خوردنی» و «نوشیدنی» دارند؛ سالک باید دریابد که برای درمان بیماری گرسنگی و تشنگی خود به چه مقدار دواي غذا و آب نیاز دارد. پس تفریط در خوراک نیز مانند افراط، مذموم است و نباید گرسنگی به گونه‌ای باشد که احوال را مشوش سازد و فرد را از سلوک باز دارد.

متعادل ترین گرسنگی را می توان روزه دانست که از بهترین عبادت ها و ریاضت ها برای تزکیه است. با روزه گرفتن بدن تشنه و گرسنه می شود، آب می خواهد، نان می خواهد؛ روزه دار به او آب و نان نمی دهد و ریاضتی حساب شده و شرعی را در پیش می گیرد.